

Zástavní právo, soudcovské zástavní právo

Zástavní právo je právem, které podléhá promlčení, neboť nejde o majetkové právo, které by bylo - na rozdíl od vlastnického práva - z možnosti promlčení vyloučeno, i když má také věcněprávní povahu. Vzhledem k tomu, že soudcovské zástavní právo má stejný obsah a hmotněprávní účinky jako jiná (jinak vzniklá) zástavní práva, od nichž se liší pouze způsobem svého zřízení, a že se též stejně realizuje, promlčuje se podle stejných pravidel jako jiná zástavní práva.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky č.j. 21 Cdo 5209/2017-106, ze dne 23.10.2018)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce Statutárního města Ostrava se sídlem magistrátu v O., zastoupeného Mgr. J.W., advokátkou se sídlem v O., proti žalovanému CASPER UNION s. r. o. se sídlem v P., zastoupenému Mgr. S.B., advokátkou se sídlem v B., o určení, že nemovitosti nejsou zatíženy soudcovským zástavním právem, vedené u Okresního soudu v Ostravě pod sp. zn. 16 C 335/2015, o dovolání žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 25. května 2017 č. j. 57 Co 622/2016-85, tak, že dovolání žalovaného proti rozsudku krajského soudu v části, ve které bylo rozhodnuto o náhradě nákladů řízení, se odmítá; v dalším se dovolání zamítá.

Z odůvodnění:

Žalobce se žalobou podanou (proti žalovanému CLEAR FINANCE s. r. o. se sídlem v P.,) u Okresního soudu v Ostravě dne 22. 10. 2015 (změněnou se souhlasem soudu prvního stupně podáním doručeným tomuto soudu dne 28. 6. 2016) domáhal, aby bylo určeno, že „zástavní právo soudcovské ve prospěch společnosti CLEAR FINANCE s. r. o. se sídlem P., jejímž právním nástupcem je společnost CASPER UNION s. r. o. se sídlem P., pro 2 178 479,50 Kč, které vzniklo na základě usnesení Okresního soudu v Ostravě ze dne 30. 11. 2001, č. j. 90E 372/2001-11, ve znění opravného usnesení č. j. 90E 372/2001-19, ve znění Smlouvy o postoupení pohledávky ze dne 29. 7. 2003 a Smlouvy o postoupení pohledávky ze dne 4. 9. 2013, ke spoluvlastnickému podílu o velikosti ½ na pozemku parc., o výměře 261 m², ostatní plocha, jiná plocha, a ke spoluvlastnickému podílu o velikosti ½ na pozemku parc., o výměře 554 m², zahrada, to vše na LV pro k. ú. H., jež bylo zapsáno do katastru nemovitostí pod sp. zn. V-8040/2016-807, neexistuje“. Žalobu zdůvodnil zejména tím, že jako vlastník předmětných nemovitostí má naléhavý právní zájem na tomto určení, neboť vydané rozhodnutí soudu bude způsobilým podkladem pro zápis změny v katastru nemovitostí, bez něhož se nemůže domoci výmazu soudcovského zástavního práva zřízeného na předmětných nemovitostech k uspokojení pohledávky žalovaného, která byla převedena ze společnosti Česká spořitelna, a. s., smlouvou o postoupení pohledávky ze dne 29. 7. 2003 na společnost CORSAIR (Luxembourg) N° 11 S.A. a následně na základě smlouvy o postoupení pohledávky ze dne 4. 9. 2013 na žalovaného, že původní vlastník předmětných nemovitostí V. K. za trvání manželství se Z. K. uzavřel s Českou spořitelnou, a. s., dne 27. 1. 1992 smlouvu o poskytnutí úvěru, který nesplácel, proto byl vydán dne 7. 9. 1995 platební rozkaz sp. zn. 8 Ro 1266/94, jenž nabyl právní moci dne 29. 9. 1995, že rozhodnutím Okresního soudu v Ostravě ze dne 30. 11. 2001 č. j. 90 E 372/2001-19 ve znění opravného usnesení ze dne 14. 5. 2002 č. j. 90 E 372/2001-19, jež nabylo právní moci dne 23. 9. 2002, bylo zřízeno k předmětným nemovitostem pro pohledávku za dlužníkem V. K. vzniklou ze smlouvy o úvěru soudcovské zástavní právo, že Z. K., jež se domáhala v řízení vedeném u Okresního soudu v Ostravě pod sp. zn. 32 C 126/2011 excindační žalobou vyloučení svého spoluvlastnického podílu na předmětných nemovitostech z výkonu rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva,

převedla vlastnické právo ke svému spoluvlastnickému podílu kupní smlouvou ze dne 30. 11. 2009 na žalobce, že poté, co V. K. dne 10. 9. 2007 zemřel, uplatnil zástavní věřitel v rámci dědického řízení svou pohledávku včetně příslušenství a nákladů právního zastoupení a že usnesením ze dne 17. 3. 2010 byla nařízena likvidace dědictví a žalobce uzavřel se soudní komisařkou JUDr. R.B. dne 17. 6. 2011 kupní smlouvu, na základě které nabyl vlastnické právo k druhému spoluvlastnickému podílu na předmětných nemovitostech a stal se tak jejich výlučným vlastníkem. Uvedl, že soudcovské zástavní právo zatěžující spoluvlastnický podíl na předmětných nemovitostech, jenž nabyt v rámci likvidace dědictví, zaniklo v souladu s ustanovením § 175v občanského soudního řádu pravomocným skončením likvidace a že tato změna byla v katastru nemovitostí provedena až k 13. 5. 2016 na základě podání soudní komisařky JUDr. R.B., proto je nyní soudcovské zástavní právo pro 2 178 479,50 Kč v katastru nemovitostí zapsáno pouze ke spoluvlastnickému podílu na předmětných nemovitostech o velikosti ½, který žalobce nabyt na základě kupní smlouvy uzavřené se Z. K., přičemž pohledávka žalovaného i zástavní právo ji zajišťující jsou promlčeny, neboť nedošlo k zahájení vykonávacího (exekučního) řízení pro vymožení pohledávky přiznané věřiteli platebním rozkazem ze dne 7. 9. 1995 sp. zn. 8 Ro 1266/94 nejpozději do deseti let poté, co bylo možné tuto pohledávku poprvé zažalovat u soudu, a zástavním věřitelem nebyl učiněn od 24. 9. 2002, kdy nabylo právní moci usnesení o zřízení soudcovského zástavního práva, za účelem jeho realizace žádný úkon, proto nedošlo ke stavení promlčecí doby soudcovského zástavního práva ve smyslu § 112 občanského zákoníku.

Žalovaný (jeho právní předchůdce CLEAR FINANCE s. r. o.) zejména namítal, že žaloba postrádá naléhavý právní zájem na určení, jehož se žalobce domáhá, neboť prostředkem, prostřednictvím kterého se lze domoci výmazu soudcovského zástavního práva z katastru nemovitostí, je návrh na zastavení výkonu rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva, a to zpravidla s uvedením skutečností, které nastaly po nařízení soudního prodeje zástavy, a že zřízení soudcovského zástavního práva je způsobem výkonu rozhodnutí k uspokojení pravomocně přiznané pohledávky (jakkoli i tento výkon rozhodnutí nevede k jejímu faktickému uspokojení), pro nějž lze konstatovat pouze promlčení toho práva, které je v něm uplatněno, a to s tvrzením, že promlčecí doba uplynula přede dnem podání návrhu na nařízení takového výkonu rozhodnutí. Proto pokud právem uplatněným ve výkonu rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva byla právě pohledávka plynoucí z úvěrové smlouvy ze dne 27. 1. 1992, pro kterou se uplatní čtyřletá promlčecí doba, která běží ode dne splatnosti pohledávky, jež nastala podle úvěrové smlouvy č. 2508-96051-768 dne 26. 1. 1996, přičemž pohledávka se promlčí nejpozději za deset let od tohoto dne, a návrh na nařízení výkonu rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva byl podán dne 24. 5. 2001, tedy před uplynutím desetileté promlčecí doby, pohledávka promlčena není a ke dni nařízení soudcovského zástavního práva promlčena nebyla; ostatně před jejím uplynutím právní předchůdce žalovaného uplatnil předmětnou pohledávku i návrhem na nařízení exekuce ze dne 15. 7. 2005, kterému bylo vyhověno usnesením Okresního soudu v Ostravě ze dne 17. 8. 2005 č. j. 49 Nc 10414/2005-32. Současně namítal, že vzhledem k tomu, že soudcovské zástavní právo je samo o sobě pouze způsobem provedení výkonu rozhodnutí, nelze u něj uvažovat o promlčení.

Okresní soud v Ostravě - poté, co usnesením ze dne 9. 6. 2016 č. j. 16 C 335/2015-42 opraveným usnesením ze dne 25. 7. 2016 č. j. 16 C 335/2015-53 rozhodl, že „v řízení bude na straně žalovaného dále pokračováno s CASPER UNION s. r. o., IČO 24830801, se sídlem Praha 1, Olivova 948/6“ - rozsudkem ze dne 19. 9. 2016 č. j. 16 C 335/2015-63 žalobě vyhověl a rozhodl, že žalovaný je povinen zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení 25 570 Kč k rukám advokátky Mgr. J.W. K otázkám, zda má žalobce na určení „neexistence“ soudcovského zástavního práva naléhavý právní zájem a zda lze výmazu soudcovského zástavního práva z katastru nemovitostí dosáhnout návrhem na zastavení výkonu rozhodnutí, soud prvního stupně dovodil, že zajišťovací povaha výkonu rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva vyžaduje i odchylná pravidla, která se týkají možnosti zastavit výkon rozhodnutí pro zánik práva přiznaného exekučním titulem po jeho vydání [§

268 odst. 1 písm. g) občanského soudního řádu], kdy podle ustanovení § 338e odst. 1 věty druhé občanského soudního řádu je tato možnost omezena toliko na případy, kdy právo rozhodnutím přiznané zaniklo ještě před podáním návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí, a že je nutné odlišovat vlastní zřízení soudcovského zástavního práva od nařízení výkonu rozhodnutí prodejem zástavy podle § 251 občanského soudního řádu, neboť je-li nařízen výkon rozhodnutí prodejem zástavy a domnívá-li se dlužník, že zajištěná pohledávka sice vznikla, ale již zanikla a tím zaniklo i zástavní právo, pak je to důvodem k podání návrhu na zastavení výkonu rozhodnutí nařízeného prodeje zástavy podle § 268 odst. 3 občanského soudního řádu, a dospěl k závěru, že o takový případ se v projednávané věci nejedná, neboť předmětná věc se nalézala ve fázi zřízení soudcovského zástavního práva a předmětem sporu je, zda teprve po jeho zřízení nastaly skutečnosti, jež způsobují jeho zánik; jelikož pro skutečnosti nastalé po zřízení soudcovského zástavního práva je zastavení řízení vyloučeno, je jediným nástrojem žalobce, jak dosáhnout výmazu soudcovského zástavního práva z katastru nemovitostí, žaloba na určení jeho „neexistence“. V souvislosti s řešením otázky, zda se soudcovské zástavní právo váznoucí na 1/2 spoluvlastnického podílu na předmětných nemovitostech nabytého žalobcem od Z. K. promlčelo, soud prvního stupně zdůraznil, že zřízením soudcovského zástavního práva výkon rozhodnutí končí a soudcovské zástavní právo tak nadále existuje jako zajišťovací institut, mající shodnou povahu jako smluvní zástavní právo, proto pro ně platí stejná ustanovení o promlčení, že vzhledem k tomu, že splatnost pohledávky žalovaného za V. K. ze smlouvy o úvěru nastala dne 20. 5. 1994, kterým začala plynout desetiletá promlčecí doba, došlo k promlčení pohledávky ze smlouvy o úvěru dne 20. 5. 2004, přičemž samotné podání návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva nemělo na běh této lhůty žádný vliv, že rovněž neměl žádný vliv na běh této lhůty žalobcem tvrzený návrh na exekuci ze dne 15. 7. 2005 ve věci 49 Nc 10414/2005, jenž byl učiněn až po uplynutí promlčecí doby zajištěné pohledávky, a že k promlčení soudcovského zástavního práva došlo dne 23. 9. 2012, neboť desetiletá promlčecí doba začala běžet dne 23. 9. 2002 jeho pravomocným zřízením a ke stavení promlčecí doby nedošlo, neboť žalobce v řízení netvrdil, že by v době od 23. 9. 2002 učinil jakýkoli úkon spočívající ve zpeněžení zástavy ve veřejné dražbě či soudním prodejem zástavy.

K odvolání žalovaného Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 25. 5. 2017 č. j. 57 Co 622/2016-85 potvrdil rozsudek soudu prvního stupně a rozhodl, že žalovaný je povinen zaplatit žalobci na náhradě nákladů odvolacího řízení 10 466,50 Kč k rukám advokátky Mgr. J.W. Poté, co doplnil dokazování úvěrovou smlouvou ze dne 27. 1. 1992, č. úvěru, výpovědí úvěru ze dne 23. 2. 1994 a návrhem na vydání platebního rozkazu vedeným u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. 8 Ro 1266/94, shledal správným nejen závěr soudu prvního stupně, že žalobce má na požadovaném určení naléhavý právní zájem, neboť skutečnosti nastalé po zřízení soudcovského zástavního práva, které je specifickým výkonem rozhodnutí, nemohou být důvodem k zastavení tohoto výkonu rozhodnutí, a jediným „nástrojem“, jak dosáhnout výmazu soudcovského zástavního práva z katastru nemovitostí, je žaloba na určení jeho „neexistence“, ale i závěr, že soudcovským zástavním právem zajištěná pohledávka ze smlouvy o úvěru se promlčela nejpozději dne 20. 5. 2004, neboť dne 20. 5. 1994 nastala splatnost úvěru a tímto dnem počala běžet desetiletá promlčecí doba, že podání návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva dne 24. 5. 2001 nemělo na běh desetileté promlčecí doby žádný vliv, že návrh na exekuci podal žalovaný až dne 15. 7. 2005, tedy poté, co uplynula desetiletá promlčecí doba, že desetiletá promlčecí doba soudcovského zástavního práva počala běžet dnem 23. 9. 2002, kdy nabylo právní moci usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí jeho zřízením, a jelikož žalovaný v této době nepodal návrh na nařízení prodeje zástavy nebo návrh na nařízení výkonu rozhodnutí prodejem zastavené nemovitosti, kdy návrh na nařízení exekuce proti V. K. nelze považovat za realizaci soudcovského zástavního práva a je proto bez vlivu na běh promlčecí doby soudcovského zástavního práva, nedošlo ke stavení promlčecí doby a soudcovské zástavní právo se dne 23. 9. 2012 promlčelo.

Proti tomuto rozsudku odvolacího soudu podal žalovaný dovolání směřující proti všem jeho výrokům.

Namítá, že odvolací soud své závěry o promlčení soudcovského zástavního práva na nemovitostech a o tom, že „zastavení řízení“ je u tohoto specifického způsobu výkonu rozhodnutí vyloučeno, „řádne a konsistentně nezdůvodnil ani úvahou vlastní, ani s odkazem na ustálenou rozhodovací praxi“ a že k nim dospěl „zcela v rozporu s ustanovením § 338e odst. 1 občanského soudního řádu“ a se závěry uvedenými v rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 1562/2009. Má za to, že pro žalobu nebyl dán naléhavý právní zájem a nebylo jí tedy možné pro tento nedostatek vyhovět, neboť zřízení soudcovského zástavního práva je specifickým způsobem výkonu rozhodnutí, u něhož lze uvažovat o jeho zastavení postupem podle ustanovení § 268 občanského soudního řádu, a pokud zákon připouští zastavení řízení, kterým bylo zřízeno soudcovské zástavní právo, není možné bez dalšího dospět k závěru, že zřízením soudcovského zástavního práva výkon rozhodnutí končí. Uvedl, že návrh na nařízení exekuce je „bezesporu“ realizací soudcovského zástavního práva, neboť také exekuční prodej nemovitého majetku povinného je zákonným (a nikoli neobvyklým) způsobem provedení exekuce, proto návrhem na nařízení exekuce žalovaný realizoval mimo jiné také svá oprávnění vyplývající ze zřízeného soudcovského zástavního práva, když by bylo neúčelné místo jediného exekučního řízení iniciovat řízení dvě - návrhem na nařízení exekuce a návrhem k nařízení prodeje zastavených nemovitostí, přičemž předmětem obou řízení by byl prodej týchž nemovitostí zajištěných týmž soudcovským zástavním právem. Zdůraznil, že je-li soudcovské zástavní právo specifickým způsobem výkonu rozhodnutí, pak žádná „hmotněprávní úprava s promlčením vedeného výkonu rozhodnutí jako takového nepočítá“, posuzuje pouze promlčení hmotného práva, tedy toho, které je předmětem „onoho“ výkonu rozhodnutí, proto výkon rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva stále běží, neboť nebyl zastaven (ačkoliv zákon zastavení výkonu rozhodnutí připouští); i z tohoto důvodu není možné uvažovat o promlčení samotného soudcovského zástavního práva, neboť toto je samo o sobě pouze způsobem provedení výkonu rozhodnutí. Závěrem dovolatel namítá, že rozhodnutí soudů „neakcentovalo“ skutečnost, že žalovaný „nezavdal“ co do ideální 1/2 nemovitých věcí příčinu k podání žaloby, přesto tato skutečnost „nedosáhla jakéhokoliv projevu“ v posouzení úspěšnosti či neúspěšnosti věci a posouzení výše přiznaných nákladů řízení, když žalobce učinil předmětem žaloby soudcovské zástavní právo jako celek a po podání žaloby „disponoval“ se žalobou v rozsahu ideální 1/2 nemovitých věcí, neboť soudcovské zástavní právo zajišťující tento podíl zaniklo zpeněžením v rámci likvidace dědictví a rozvrhem takto získaného výtěžku. Žalovaný navrhl, aby dovolací soud zrušil rozsudky soudů obou stupňů a aby věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a občanského soudního řádu) věc projednal podle zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném do 29. 9. 2017 (dále jen „o. s. ř.“), neboť dovoláním je napaden rozsudek odvolacího soudu, který byl vydán přede dnem 30. 9. 2017 (srov. čl. II bod 2 zákona č. [296/2017](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. [292/2013](#) Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony). Po zjištění, že dovolání proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou (účastníkem řízení) ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o. s. ř., se nejprve zabýval otázkou přípustnosti dovolání.

Dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o. s. ř.).

Není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak (§ 237 o. s. ř.).

Dovolání proti rozsudku odvolacího soudu není v posuzovaném případě přípustné v části, ve které bylo rozhodnuto o náhradě nákladů řízení, neboť těmito výroky bylo rozhodnuto o peněžitém plnění nepřevyšujícím 50 000 Kč [§ 238 odst. 1 písm. c) o. s. ř.]; Nejvyšší soud České republiky proto dovolání žalovaného v této části podle ustanovení § 243c odst. 1 věty první o. s. ř. odmítl.

Z hlediska skutkového stavu bylo v posuzované věci - mimo jiné - zjištěno (správnost skutkových zjištění soudů přezkumu odvolacího soudu - jak vyplývá z ustanovení § 241a odst. 1 a § 242 odst. 3 věty první o. s. ř. - nepodléhá), že původními vlastníky předmětných nemovitostí byli manželé V. a Z. K., jejichž bezpodílové spoluvlastnictví manželů bylo zrušeno rozsudkem Okresního soudu v Ostravě ze dne 3. 1. 1995 č. j. 56 C 280/94, jenž nabyl právní moci dne 28. 2. 1995, a až na podkladě jejich souhlasného prohlášení ze dne 12. 12. 2002 byla v katastru nemovitostí vyznačena změna spočívající v zániku bezpodílového spoluvlastnictví manželů a ve vzniku podílového spoluvlastnictví k předmětným nemovitostem, že za trvání manželství se Z. K. uzavřel V. K. dne 27. 1. 1992 s Českou spořitelnou, a. s., úvěrovou smlouvu na poskytnutí úvěru ve výši 2 000 000 Kč, který nesplácel, a proto byl dne 7. 9. 1995 vydán platební rozkaz č. j. 8 Ro 1266/94-8, jenž nabyl právní moci dne 29. 9. 1995 a jímž byla uložena V. K. povinnost zaplatit České spořitelně, a. s., dlužnou částku spolu s úroky z prodlení od 21. 5. 1994, že usnesením Okresního soudu v Ostravě ze dne 30. 11. 2001 č. j. 90E 372/2001-11 ve spojení s usnesením Okresního soudu v Ostravě ze dne 14. 5. 2002 č. j. 90E 372/2001-19, jež nabylo právní moci dne 23. 9. 2002, bylo k předmětným nemovitostem pro pohledávku ve výši 2 178 479,50 Kč zřízeno soudcovské zástavní právo, že smlouvou ze dne 29. 7. 2003 postoupila Česká spořitelna, a. s., svou pohledávku za V. K. na společnost CORSAIR (Luxembourg) N° 11 S.A., že usnesením Okresního soudu v Ostravě ze dne 17. 8. 2005 č. j. 49 Nc 10414/2005-32 byla nařízena exekuce na majetek V. K., že kupní smlouvou uzavřenou dne 30. 11. 2009 se Z. K. nabylo žalobce vlastnické právo k ½ předmětných nemovitostí, že poté, co V. K. dne 10. 9. 2007 zemřel, usnesením Okresního soudu v Ostravě ze dne 17. 3. 2010 sp. zn. 99 D 2876/2007-214, jež nabylo právní moci dne 1. 7. 2010, byla nařízena likvidace dědictví po zůstaviteli a žalobce kupní smlouvou uzavřenou s pověřenou soudní komisařkou JUDr. R.B. dne 17. 6. 2011, k jejímuž uzavření byl udělen souhlas usnesením Okresního soudu v Ostravě ze dne 31. 5. 2011 č. j. 99 D 2876/2007-309, pravomocným dne 13. 6. 2011, nabylo zbývající spoluvlastnický podíl na předmětných nemovitostech, že výtěžek z likvidace dědictví byl rozvržen mezi věřitele usnesením Okresního soudu v Ostravě č. j. 99 D 2876/2007-334 ze dne 19. 9. 2011, jež nabylo právní moci dne 4. 11. 2011, s tím, že pohledávka společnosti CORSAIR (Luxembourg) N° 11 S.A. vyplývající z úvěrové smlouvy uzavřené dne 27. 1. 1992 mezi Českou spořitelnou, a. s., a V. K., zajištěná soudcovským zástavním právem ke spoluvlastnickému podílu v rozsahu ½ předmětných nemovitostí, bude uhrazena ve výši 675 210 Kč, že smlouvou ze dne 4. 9. 2013 postoupila společnost CORSAIR (Luxembourg) N° 11 S.A. pohledávku za V. K. společnosti CLEAR FINANCE s. r. o. a že dne 12. 6. 2016 zaslala notářka JUDr. R.B. Katastrálnímu úřadu pro M. k. usnesení o nařízení likvidace a rozvrhové usnesení ve věci sp. zn. 99 D 2876/2007 spolu s výzvou k výmazu soudcovského zástavního práva zatěžujícího ½ předmětných nemovitostí s tím, že pravomocným skončením likvidace zanikly proti státu neuspokojené pohledávky věřitelů a tedy i jejich zajištění vzniklé zřízením soudcovského zástavního práva, a na podkladě této výzvy učinil katastrální úřad, s právními účinky vkladu ke dni 13. 5. 2016, výmaz soudcovského zástavního práva k předmětným nemovitostem a zapsal existenci tohoto práva toliko k druhé polovině nemovitostí.

Za tohoto skutkového stavu závisí rozhodnutí odvolacího soudu v projednávané věci (mimo jiné) na vyřešení právní otázky, zda lze zastavit výkon rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva z důvodu promlčení tohoto zástavního práva. Vzhledem k tomu, že tato otázka dosud nebyla v rozhodovací činnosti odvolacího soudu vyřešena, dospěl Nejvyšší soud k závěru, že dovolání žalovaného je podle § 237 o. s. ř. přípustné.

Po přezkoumání rozsudku odvolacího soudu ve smyslu ustanovení § 242 o. s. ř., které provedl bez

jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), Nejvyšší soud České republiky dospěl k závěru, že dovolání žalovaného není opodstatněné.

Projednávanou věc je třeba i v současné době posuzovat - vzhledem k tomu, že výkon rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva zatěžujícího jednu polovinu předmětných nemovitostí ve vlastnictví žalobce byl nařízen usnesením Okresního soudu v Ostravě ze dne 30. 11. 2001 č. j. 90E 372/2001-11 ve znění opravného usnesení Okresního soudu v Ostravě ze dne 14. 5. 2002 č. j. 90E 372/2001-19, které nabylo právní moci dne 23. 9. 2002 - podle zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném do 31. 12. 2002 (dále jen „OSŘ“), a podle zákona č. [40/1964](#) Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, účinného do 31. 12. 2013 (dále jen „obč. zák.“).

Soudcovské zástavní právo na nemovitostech vzniká - jako zástavní právo, jež se podle zákona zřizuje rozhodnutím státního orgánu (soudu) [srov. § 156 odst. 1 větu druhou obč. zák.] - na základě pravomocného usnesení soudu, kterým byl nařízen výkon rozhodnutí jeho zřízením, a to se zpětnými účinky ke dni, ve kterém došel soudu návrh na jeho zřízení (srov. § 338b-338e OSŘ). Soudcovské zástavní právo se vyznačuje tím, že jeho zřízením ještě nedochází k postižení majetku povinného a že tedy má jen funkci zajišťovací; věřiteli jednak umožňuje získat v rozvrhu výtěžku prodeje nemovitosti postavení zástavního věřitele, jednak působí vůči každému pozdějšímu nabyvateli nemovitosti (srov. též právní názor uvedený v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 10. 2002 sp. zn. 20 Cdo 1905/2001, které bylo uveřejněno pod č. 51 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, roč. 2004). Není-li pohledávka zajištěná zástavním právem (včetně soudcovského zástavního práva) včas splněna nebo byla-li splněna po své splatnosti jen částečně anebo nebylo-li splněno příslušenství pohledávky, má zástavní věřitel právo na uspokojení své pohledávky (zbytku pohledávky nebo příslušenství) z výtěžku zpeněžení zástavy (srov. § 165 odst. 1 obč. zák.). Zástavu lze zpeněžit na návrh zástavního věřitele buď ve veřejné dražbě, nebo soudním prodejem zástavy (srov. § 165a odst. 1 větu první obč. zák.).

Zástavní právo je právem, které podléhá promlčení, neboť nejde o majetkové právo, které by bylo - na rozdíl od vlastnického práva - z možnosti promlčení vyloučeno, i když má také věcněprávní povahu (srov. též rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 4. 2007 sp. zn. 21 Cdo 1918/2005, který byl uveřejněn pod č. 95 v časopise Soudní judikatura, roč. 2007). Promlčecí doba zástavního práva je tříletá a běží ode dne, kdy právo mohlo být vykonáno poprvé (tj. ode dne, kdy vzniklo právo na uspokojení zajištěné pohledávky ze zástavy) [§ 101 obč. zák.]. Bylo-li však zástavní právo přiznáno pravomocným rozhodnutím soudu nebo jiného orgánu, promlčuje se za deset let ode dne, kdy mělo být podle rozhodnutí plněno (§ 110 odst. 1 věta první obč. zák.); v případě, že zástavní právo bylo zástavním dlužníkem písemně uznáno co do důvodu a výše, promlčuje se za deset let ode dne, kdy k uznání došlo, nebo, byla-li v uznání uvedena lhůta k plnění, od uplynutí této lhůty (§ 110 odst. 1 věta druhá obč. zák.). Promlčení zástavního práva se podle ustálené judikatury soudů řídí občanským zákoníkem a dalšími předpisy občanského práva, i když jím byla zajištěna pohledávka ze smlouvy o úvěru nebo z jiného obchodního závazkového vztahu (srov. například rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 8. 2. 2007 sp. zn. 21 Cdo 681, 682/2006, který byl uveřejněn pod č. 104 v časopise Soudní judikatura, roč. 2007). Zástavní dlužník se může úspěšně domáhat ve smyslu ustanovení § 80 písm. c) OSŘ určení, že tu zástavní právo není, dovolal-li se důvodně promlčení zástavního práva a je-li na takovém určení naléhavý právní zájem (srov. například rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 12. 2010 sp. zn. 21 Cdo 2185/2009, který byl uveřejněn pod č. 108 v časopise Soudní judikatura, roč. 2011).

Vzhledem k tomu, že soudcovské zástavní právo má stejný obsah a hmotněprávní účinky jako jiná (jinak vzniklá) zástavní práva, od nichž se liší pouze způsobem svého zřízení, a že se též stejně realizuje, promlčuje se podle stejných pravidel jako jiná zástavní práva.

Při výkonu rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva k nemovitosti se nepoužijí ustanovení § 263 až 266, § 267a a § 268 odst. 1 písm. e) OSŘ; ustanovení § 268 odst. 1 písm. g) OSŘ lze použít jen tehdy, zaniklo-li právo rozhodnutím přiznané před podáním návrhu na nařízení tohoto výkonu rozhodnutí (srov. § 338e odst. 1 OSŘ). Byl-li výkon rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva pravomocně zastaven, zástavní právo tím od počátku zaniká; v případě, že byl pravomocně zastaven jen částečně, platí, že byl od počátku nařízen pro pohledávku jen v takové výši, kolik činí po zastavení výkonu rozhodnutí (srov. § 338e odst. 2 OSŘ).

K zastavení výkonu rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva může dojít - jak vyplývá z ustanovení § 338e odst. 1 OSŘ - z důvodů uvedených v ustanovení § 268 odst. 1 OSŘ [s výjimkou písm. e)]; za podmínek uvedených v ustanovení § 268 odst. 4 OSŘ může být výkon rozhodnutí zastaven zčásti. Důvodem pro zastavení však nemohou být skutečnosti, které nastaly až po podání návrhu na nařízení tohoto výkonu rozhodnutí, neboť soud může zastavit výkon rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva pouze z důvodu, že neměl být nařízen buď vůbec, nebo jen pro nižší pohledávku. Tomu také odpovídá, že - jak vyplývá z ustanovení § 338e odst. 2 OSŘ - v případě zastavení výkonu rozhodnutí (zcela) soudcovské zástavní právo zanikne od počátku (ex tunc) a že v případě částečného zastavení výkonu rozhodnutí platí, že soudcovské zástavní právo bylo od počátku (s účinky ex tunc) zřízeno pouze pro pohledávku ve zbývající výši po částečném zastavení výkonu rozhodnutí.

Vzhledem k tomu, že promlčení soudcovského zástavního práva je skutečností nastalou až po podání návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí jeho zřízením, která není způsobilá odůvodnit závěr, že tento výkon rozhodnutí neměl být nařízen, nemůže být důvodem k zastavení výkonu rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva. Je proto správný závěr soudů, že za těchto okolností má žalobce, který namítá promlčení soudcovského zástavního práva zřízeného na předmětných nemovitostech usnesením Okresního soudu v Ostravě ze dne 30. 11. 2001 č. j. 90E 372/2001-11 ve spojení s usnesením Okresního soudu v Ostravě ze dne 14. 5. 2002 č. j. 90E 372/2001-19, naléhavý právní zájem na určení, že předmětné nemovitosti nejsou zatíženy soudcovským zástavním právem, neboť bez tohoto určení by žalobce nemohl dosáhnout výmazu soudcovského zástavního práva z katastru nemovitostí.

Nepodal-li žalovaný (jeho právní předchůdci) v desetileté promlčecí době soudcovského zástavního práva k předmětným nemovitostem, která počala běžet dnem 23. 9. 2002, kdy nabylo právní moci usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí jeho zřízením, návrh na soudní prodej zástavy a nedošlo-li v této době ani ke zpeněžení zastavených nemovitostí ve veřejné dražbě, je správný i závěr odvolacího soudu, že soudcovské zástavní právo ke spoluvlastnickému podílu na těchto nemovitostech o velikosti 1/2, který žalobce nabyl na základě kupní smlouvy uzavřené se Z. K., se dne 23. 9. 2012 (poté, co se nejpozději dne 20. 5. 2004 promlčela pohledávka ze smlouvy o úvěru, která byla tímto soudcovským zástavním právem zajištěna) promlčelo. Na běh promlčecí doby soudcovského zástavního práva k uvedenému spoluvlastnickému podílu na nemovitostech nemohlo mít žádný vliv (ve smyslu stavení promlčecí doby podle ustanovení § 112 obč. zák.) podání návrhu na nařízení exekuce na majetek povinného V. K. žalovaným (jeho právním předchůdcem) dne 15. 7. 2005, kterému bylo usnesením Okresního soudu v Ostravě ze dne 17. 8. 2005 č. j. 49 Nc 10414/2005-32 vyhověno, neboť exekucí na majetek V. K. nemohl být postižen spoluvlastnický podíl na předmětných nemovitostech, který byl ve vlastnictví Z. K., a návrhem na její nařízení proto nemohlo být žalovaným (jeho právním předchůdcem) uplatněno u soudu ve smyslu ustanovení § 112 obč. zák. soudcovské zástavní právo váznoucí na tomto spoluvlastnickém podílu.

Z uvedeného vyplývá, že rozsudek odvolacího soudu je z hlediska uplatněných dovolacích důvodů správný. Protože nebylo zjištěno, že by byl postižen některou z vad uvedených v ustanovení § 229 odst. 1 o. s. ř., § 229 odst. 2 písm. a) a b) o. s. ř. nebo v § 229 odst. 3 o. s. ř. anebo jinou vadou, která

by mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, Nejvyšší soud České republiky dovolání žalovaného v části směřující proti rozhodnutí odvolacího soudu ve věci samé podle ustanovení § 243d písm. a) o. s. ř. zamítl.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Procesní společenství účastníků](#)
- [Pracovní poměr](#)
- [Pracovní poměr](#)
- [Odpovědnost za škodu](#)
- [Konkurs \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Mzda \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Oddlužení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Význam řízení](#)
- [Vzájemné plnění \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Věcná příslušnost](#)